

О.В. Малікова, к.ф.н., доц.

ЕПІСТОЛЯРІЙ
ЯК ЖАНР І РІЗНОВИД ХРИСТІЯНСЬКОГО ТЕОЛОГІЧНОГО
ДИСКУРСУ: КОГНІТИВНО-ПРАГМАТИЧНИЙ АСПЕКТ
(на матеріалі англійської мови)

В статті розглядається епістолярій як жанр і різновид теологічного дискурсу в світлі когнітивно-комунікативної парадигми мовознавства.

Ключевые слова: епістолярій, речовий жанр, когнітивно-прагматичний аспект

В статті розглядається епістолярій як жанр і різновид теологічного дискурсу крізь призму когнітивно-комунікативної парадигми сучасного мовознавства.

Ключові слова: епістолярій, мовленнєвий жанр, когнітивно-прагматичний аспект

The article considers epistolary as a genre and type of theological discourse in terms of cognitive-communicative paradigm of modern linguistics.

Key words: epistolary, genre, cognitive-communicative aspect

«Тебе и мне Бог написал письмо»
Святитель Тихон Задонский

Християнський теологічний дискурс - це актуалізований усний або письмовий текст у сукупності з соціальними, культурно-релігійними, психологічними факторами, а також з відповідною системою цінностей, комунікативно-прагматичних й когнітивних цілепокладань автора, що взаємодіє з адресатом. Дискурс християнського богослов'я є продуктом духовно-ментальної діяльності людини, спрямованої на Богопізнання. Останніми роками він все більше популяризується та глобалізується. Так, сучасні соціолінгвістичні дослідження свідчать про те, що, приміром, англійський теологічний популярний дискурс є статусно-орієнтованим типом спілкування, що має багато спільного з масовою комунікацією. Релігійна комунікація включає як опосередковане, так й неопосередковане спілкування і може набувати як інституціонального так й персонального характеру. Прагнення розширити аудиторію і зробити виклад релігійних догматів зрозумілими для широких мас населення досягається за допомогою адаптації форми й змісту до свідомості масової аудиторії, концептуальної мінімізації й спрощеного викладу теологічної думки.

© Малікова О.В 2011

Тому лінгвістичне осмислення християнського теологічного дискурсу як засобу спілкування, набуття, збагачення, репрезентації теологічних знань, а також відображення релігійної картини світу носіїв християнської лінгвокультури в контексті сучасності є важливим з огляду на розвиток масштабного міжкультурного діалогу на всіх рівнях християнського соціуму. Поліпшення ефективності релігійної комунікації за допомогою такої мови міжнародного спілкування як англійська набуває особливої актуальності в умовах глобалізації. Одним із різновидів релігійної комунікацій, що сприяє популяризації теологічних знань є духовне листування, яке ми розглядаємо як жанр і різновид популярного (на відміну від наукового) теологічного дискурсу. **Об'єктом** даного дослідження є жанрово-стилістичні і комунікативно-прагматичні особливості епістолярія як жанру й різновиду теологічного дискурсу, а **предметом** - мовні засоби їх реалізації. **Актуальність** даного дослідження зумовлена необхідністю лінгвістичного осмислення епістолярних текстів теологічного дискурсу крізь призму понять «жанр» і «дискурс», що дозволяє досить повно розкрити сутність даного явища. Матеріалом дослідження обрано лист, який розміщено на веб-сайті *Father's Love Letter, Father Heart Communications Copyright 1999-2011*.

Останніми роками епістолярні тексти стали об'єктом багатоаспектного вивчення мовознавців. Дослідники аналізують жанрово-стильову, структурну специфіку епістолярія (греч. *epistola* – послання), особливості функціонування в епістолярних текстах мовних одиниць різного рівня. Проте, загальноприйнятий статус епістолярія на сьогоднішній день є дискусійним. Відмінності в теоретичному осмисленні феномена «епістолярій» приводять до того, що в дослідженнях останнього часу зустрічаються такі терміни, як «епістолярний текст», «епістолярні контексти», «епістолярна мова», «епістолярний стиль», «епістолярний жанр», «епістолярна форма», «епістолярний дискурс». Листування трактується як «функціональний стиль», як категорія функціональної стилістики, стилістики мови, як з'єднання різних жанрів і стилів, особлива форма співдружності літератури з життям, яка не співвідноситься з поняттями жанру й стилю. Листування також трактується крізь призму поняття «дискурс».

Незважаючи на різноманітність існуючих класифікацій функціональних стилів у сучасному мовознавстві, більшість дослідників вважає, що функціональні стилі не утворюють замкнених систем, а перебувають у живому співвідношенні й взаємодії. Вітчизняні (І. Б. Барцевич, Ю. А. Бельчиков, Л. А. Булаховський, Т. Г. Винокур, Е. М. Галкіна-Федорук, А. С. Григор'єва, К. А. Долинин, А. І. Єфімов, Н. П. Потоцкая, Л. В. Щерба) та іноземні дослідники (Ш. Балли, О. Вейзе, Р. Мейер, Л. Шпитцер) виділяють поряд з різними функціональними стилями також і *епістолярний стиль*. Проте, через відсутність переконливих мовностилістичних доказів на користь виділення листування в самостійний функціональний стиль саме поняття «епістолярний стиль»

залишається недостатньо визначеним. У вітчизняній лінгвістиці поняттям «епістолярний стиль» оперував ще М. В. Ломоносов. Але вже на початку XIX століття лист не був однорідним за структурою. Залежно від його змісту мінялися й правила написання епістолярного тексту. Л. В. Щерба вважає, що епістолярний стиль є проміжним, оскільки існує в рамках форми ділового художнього мовлення як різновид письмової мови [1, с. 21]. А. І. Єфімов, уточнюючи висловлення Л. В. Щерби, постулює наявність «безлічі варіантів епістолярного стилю» залежно від соціальних взаємин [2, с. 41.] Ю. А. Бельчиков вважає, що епістолярний стиль – це форма реалізації усного мовлення [3, с. 131.] На нашу думку, виділення листування у самостійний функціональний стиль є неправомірним, оскільки при позначенні листування терміном «стиль», спостерігається підміна ознак функціонального стилю ознаками жанру. Поділяємо припущення сучасних дослідників про те, що епістолярний стиль реалізується в тільки йому властивій сукупності епістолярних жанрів [4, 49 с.]

Ми також поділяємо погляди тих мовознавців, які співвідносять епістолярій з поняттям жанр, а саме А. А. Акишиної, Н. І. Белунової, А. Н. Гвоздєва, І. Р. Гальперина, Т. П. Зоріної, А. Н. Кожина, Н. В. Логунової, Е. Ф. Петрищевої, Є. Г. Ризель, Д. Є. Розенталь, І. Д. Суханової та ін. Аналіз наукових досліджень, присвячених проблемі визначення жанру, свідчить про існування різних підходів до розв'язання даної проблеми. Для нашого дослідження найбільш релевантними є формальний й функціональний підходи. Формальний підхід (Б. В. Томашевский, Н. В. Носов і ін.), розглядає поняття жанр крізь зіставлення з поняттям форми, оскільки саме форма, структура, композиційне оформлення є основними критеріями при визначенні жанру як явища літератури. За функціональним підходом (С. Ю. Баранов, Н. Л. Лейдерман, Л. В. Чернець і ін.), жанр виконує функцію одного з посередників, перехідних ланок між літературою як глобальною естетичною єдністю й найбільш конкретним її проявом. Наприклад, Н. Л. Лейдерман трактує жанр як «історично утворений тип стійкої структури художнього твору, що організує всі його компоненти в систему, що породжує цілісний образ – модель світу, яка виражає певну концепцію дійсності» [5, с. 7.].

Як форми втілення стилів, жанри безпосередньо реалізуються в конкретних текстах. Таким чином, жанр - це складна типологічна категорія функціональної стилістики, що включає у себе лінгвістичні та екстралінгвістичні ознаки комунікативно-прагматичного характеру. Як форми реалізації стилю жанри - це «функціонально-стилістичні єдності, що характеризуються певним способом відображення дійсності, властивими їм релевантними рисами, єдністю структурної й композиційної організації» [6, с. 17-18.]

На наш погляд, мовознавці, які розглядають поняття «жанр» як різновид відповідного функціонального стилю, найбільш послідовні у

своїх судженнях щодо мовностилістичної природи листування. Сучасна наука про мову запропонувала класифікацію епістолярних жанрів за критерієм специфіки реалізованого в тексті листа функціонального стилю: офіційно-діловий, професійно орієнтований лист, публіцистичний лист, художній лист, приватний лист, не призначений для публікації, який включає приватні ділові листи, дружнє й любовнє листування й створюється у руслі повсякденного стилю [7, с.42]. Але, питання про те, у межах якого функціонального стилю створюється духовнє листування залишається відкритим, що також зумовлює **наукову новизну** даного дослідження.

Розгляд епістолярія як мовленнєвого жанру пов'язаний з ім'ям М. М. Бахтіна, який зазначав: «Використання мови здійснюється у формі конкретних одиничних висловлень (усних або письмових) учасників тієї або іншої області людської діяльності. Ці висловлення відбивають специфічні умови і цілі кожної такої області не лише своїм змістом і мовним стилем, тобто відбором словникових, фразеологічних і граматичних засобів мови, але, насамперед, своєю композиційною побудовою. Тематичний зміст, стиль і композиційна побудова нерозривно зв'язані в цілому висловленні й однаково визначаються специфікою даної сфери спілкування. Кожне окреме висловлення, звичайно, індивідуально, але кожна сфера використання мови виробляє свої відносно стійкі типи таких висловлень, які ми й називаємо мовленнєвими жанрами». М. М. Бахтін підкреслював різноманітність мовленнєвих жанрів, включаючи до їхнього складу й лист у всіх його різноманітних формах [8, с. 249-250]. Т. В. Шмельова, опираючись на тріаду «тема – композиція – стиль» розробила класифікацію мовленнєвих жанрів і модель мовленнєвого жанру. Критерієм розмежування мовних жанрів є комунікативна мета, тому можливим стало виділення інформативних, імперативних, етикетних і оцінних мовних жанрів. Модель мовленнєвого жанру складається із шести змістовних і однієї формальної ознаки. До змістовних ознак відносяться: комунікативна мета жанру, концепція автора, концепція адресата, зміст події, фактор комунікативного минулого, фактор комунікативного майбутнього. Формальною ознакою є параметр мовного втілення, спектр можливостей, лексичних і граматичних ресурсів жанру» [9, с. 91-96.]

Використовуючи результати досліджень М. М. Бахтіна й Т. В. Шмельової, ми розглядаємо теологічний епістолярій як систему гібридних і простих мовленнєвих жанрів. На нашу думку, загальна жанрова таксономія теологічного епістолярія має бути заснована на таких конститутивних ознаках як: назва тексту, релігійна сфера функціонування, стильовий різновид, паралінгвістична характеристика тексту, статусно-комунікативні ролі відправника і отримувача, комунікативний задум автора. Використання встановленої таксономії дозволяє представити духовнє листування як систему прагматично навантажених мовленнєвих жанрів, які функціонують у просторі релігійної комунікації.

Підхід до аналізу епістолярних текстів крізь визначення мовленнєвого жанру значно розширює можливості дослідника. Текст листа перестає бути об'єктом вивчення «Як-лінгвістики», лінгвістики автономного описового підходу, (термін А. Е. Кибрика). Лист стає об'єктом «Чому-Лінгвістики, «в основі якої полягає примат пояснення» [10, с. 97-98.]

Епістолярій досліджується вченими і як тип дискурсу (С. В. Гусева, А. В. Кур'янович, Н. В. Сапожнікова, Ю. Л. Троїцький, М. Ж. Чаркін). У сучасному мовознавстві термін «дискурс» є одним із самих уживаних і в той же час одним із самих багатозначних. Дискурс співвідноситься з поняттями: *текст* (В. З. Демьянков), *висловлення* (Д. Шифрин), *стиль, індивідуальна мова* (Ж. Деррида, А. Греймас, Ю. Кристева, М. Пеше, М. Фуко), *мова, занурена в життя* (Н. Д. Арутюнова), *мова, уписана в комунікативну ситуацію* (З. Харрис), процес і результат мовної діяльності (С. В. Гусева). На думку О. С. Рогалєвої, на сучасному етапі розвитку лінгвістичної науки дискурс з'являється як складне явище, пов'язане не лише з актом створення певного тексту, але й зі значною кількістю екстралінгвістичних факторів – знань про світ, намірів, установок і конкретних цілей мовця, який є творцем дискурсивного тексту [11, с.6].

Дискурс розглядають як *вид діяльності*, у якому відбито все багатство реальної ситуації, тобто особистості комунікантів, їхні мотиви, інтенції, соціальні статуси. У такий спосіб представляється виправданим вивчення низки прагмалінгвістичних і соціолінгвістичних категорій³⁰. Останнім часом у лінгвістиці зміст поняття дискурс значно розширюється. Зараз можна зустріти такі словосполучення як розповідний дискурс. Тексти художніх творів, створених у різний час, у тому числі й у стародавності, також розглядаються крізь поняття дискурсу. Множинність значень терміна «дискурс» пов'язана з можливістю різноаспектного аналізу даного феномена. З позицій *прагмалінгвістики* дискурс являє собою інтерактивну діяльність учасників спілкування, промін інформацією, надання впливу один на одного, використання різних комунікативних стратегій, їх вербальне й невербальне втілення в практику спілкування. *Мовностилістичний аналіз* дискурсу виділяє реєстри спілкування, розмежовує усну й письмову мову в їхніх жанрових різновидах, вивчає характеристики функціональних стилів. З позиції *структурно орієнтованої лінгвістики* дискурс визначається як мова вище рівня пропозиції або словосполучення. *Функціональний* підхід припускає обумовленість аналізу функцій дискурсу вивченням функцій мови в широкому соціокультурному контексті. *Лінгвокультурне* вивчення дискурсу встановлює специфіку спілкування в межах певного етносу, визначає формульні моделі етикету й мовної поведінки в цілому. *Соціолінгвістичний підхід* припускає аналіз учасників спілкування як представників різних соціальних груп і аналіз умов спілкування в широкому соціокультурному контексті.

При аналізі епістолярного тексту як дискурсу, дослідникам доводиться чітко формулювати свої наукові позиції, вибираючи з безлічі визначень найбільш, на їх думку, обґрунтоване, і послідовно реалізовувати концепцію. Відмінності між різновидами дискурсу також описуються за допомогою поняття мовленнєвого жанру. Жанр розглядається як одиниця дискурсу, хоча вичерпної класифікації жанрів не існує. Використовуючи класифікації мовних жанрів, запропоновані М. М. Бахтіним, Т. В. Шмельовій, В. І. Карасиком, розробляючи власні методики аналізу епістолярія як дискурсу, учені змушені при аналізі дискурсивних елементів розбивати цілісний епістолярний текст на фрагменти («сегменти»). Під мовними сегментами розуміються «відрізки епістолярної письмової мови, які відповідають певним текстовим фрагментам, що й характеризуються наступними комунікативними ознаками: іллокутивною спрямованістю, жанровою орієнтацією, особливими мовними засобами вираження. Кожний з мовленнєвих сегментів має статусні характеристики мікроструктури – смислової, семантичної, лексичної, – відповідно до різних рівнів сприйняття» Епістолярний дискурс, аналізований у межах такої концепції, можна представити наступною сукупністю мовленнєвих жанрів: етикетні, інформативні, оцінні, імперативні та ін. [12, с.114].

При такому аналізі епістолярного дискурсу кожний тип жанру припускає організацію власної схеми комбінування жанрів, зафіксованих у мові. Розгляд епістолярних текстів крізь призму поняття жанру або дискурсу не є взаємовиключним. Навпаки, багатоаспектний аналіз листування забезпечує досить повне розкриття сутності будь-якого мовного явища. Вважаємо також, що аналіз епістолярних текстів може бути успішним при комплексному розгляді природи епістолярного жанру в сукупності зі специфікою аналізу авторського стилю. При такому аналізі епістолярного дискурсу кожний тип жанру припускає організацію власної схеми комбінування жанрів. При визначенні епістолярія як дискурсу важливим є той факт, що дискурс створюється в процесі спілкування й відбиває на мовному рівні контакт і міжособистісні відносини між автором і адресатом. За словами К. Ф. Седова, епістолярний дискурс – це мовний здобуток, який створений і функціонує з урахуванням певної епістолярної традиції, що має письмову форму, що й реалізується у всьому різноманітті його когнітивно-комунікативних функцій [13, с. 7.] Епістолярний дискурс – не результат, а процес мовної поведінки. Це означає, що сам текст листа створюється в процесі розгортання дискурсу. Крім того, дискурс має й соціолінгвістичний зміст, тобто мовне спілкування розуміється як соціальна взаємодія [14, с. 10.]. Соціальні й соціально-психологічні особливості особистості адресата відбиваються в мові, структурі й змісті дискурсу. Розгляд епістолярія крізь призму поняття «дискурс» дозволяє виявити значеннєві шари тексту листа: лист як мова, лист як слово, лист як знак, лист як символ, лист як жанр, лист як раритет, лист як культурна спадщина й – в остаточному підсумку – лист як

прояв Божественного кризь людське. Такий аспект аналізу був реалізований у роботі Н. В. Сапожнікової, яка відзначає, що в XIX столітті епістолярний текст увібрав у себе «проповідницько-побутові й екзистенціально-феноменологічні інститути, ставши особливою дискурсивною практикою оживлення паперового тексту...» [15, с. 19]. Аналіз дискурсивної природи епістолярного тексту дає можливість досліднику представити лист як складне комунікативне явище, пов'язане не лише з актом його створення, але й зі значною кількістю екстралінгвістичних факторів – знань про світ, намірів, установок і конкретних цілей мовця, який є творцем дискурсивного тексту. На перше місце виступає не дійсність, а людина як автор подій, які містяться у тексті листа. У межах дискурсивного аналізу епістолярія текст листа розглядається як завершений за структурою й змістом композит, як самостійна текстова організація, що володіє зв'язністю й цілісністю, яка характеризується конструктивною просторово-тимчасовою орієнтацією; звертанням до адресата й підписом адресанта [16, с. 8].

При розгляді тексту листа кризь призму поняття «дискурс», який реалізується за допомогою мовленнєвих жанрів, вважаємо за доцільне скористатися термінологією К.Ф.Сєдова й визначити епістолярій як «*гіпержанр*», тобто жанр, що поєднує у своєму складі кілька жанрів. Досвід мовознавців, що об'єднали різні підходи при виявленні специфіки епістолярія, переконує в тім, що подібна інтеграція при аналізі матеріалу є досить результативною, оскільки значно розширює можливості дослідження. Тому при розгляді особливостей духовного листування ми використовуємо лінгво-текстологічний, функціонально-стилістичний, прагматичний і когнітивний підходи.

Тематична обмеженість епістолярного дискурсу обумовлена суспільною діяльністю. Духовне листування обмежено релігійною проблематикою. Релігія є усталеною складовою культури, носієм традицій, обрядів, побутових норм, духовних, етичних істин і настанов. Основою релігійної комунікації є передавання життєво важливих для людини і суспільства етичних смислів, які сприймаються як заповіді, як дароване Богом священне знання - повне, бездоганне і найголовніше серед усіх знань. Об'єктом релігійного пізнання є світ духовний, оскільки сутність релігії - в особливому духовному, а не в раціональному пізнанні Бога. Релігія апелює безпосередньо до Одкровення і церковно-історичного соборного досвіду Богопізнання. Тема Бога, безперечно, є головним світоглядним питанням. Точніше: питання про Бога - головне питання усього людського життя, оскільки від того, як особистість відповідає на нього, залежить багато чого: стосунки з оточенням, із суспільством, державою. Це справді фундаментальне питання. Вся історія людства є історією Богошукання, адже головне питання життя, питання про Бога, завжди непокоїло людей. Історія цивілізації яскраво ілюструє подібні пошуки. Найвизначніші твори мистецтва - архітектури, скульптури, живопису, музики - так чи інакше

пов'язані з пошуками Божественного. Як зазначає архімандрит Рафаїл, «Божество безгранично. И вечная жизнь человека - это вечное познание Бога через приближение к Нему, через осияние Божественным светом, который саму душу делает подобной свету» [17 с.318].

В християнстві Бог залишається під покровом таємниці, залишається невідомим і разом із тим таким близьким до людей, що вони можуть назвати його «Бог наш» і «Бог мій». Бог християнського одкровення - живий, близький і особистий. Форма листа дозволяє розкрити внутрішній світ його автора, його сокровенні думки, почуття, турботи, сподівання тощо. Тому не випадково для популяризації Біблійних істин укладач обрав саме форму листа. Лист, який розглядається у даній статті - це дистанційоване в часі й просторі потенційне звернення Бога до людей, оскільки його Автор, Бог лише сподівається на одержання відповіді. Однак, лист завжди має не лише автора, але й адресата. Потенційним адресатом даного листа є все людство, оскільки це відверте й щире звернення Божественної любові до людей. Бог особливим чином дає дещо пізнати про Себе, чим допомагає людям стати на шлях Богопізнання. Бог Сам свідчить людям про Себе, і це свідчення міститься в Біблії. «Тебе и мне Бог написал письмо». Так називає Біблію святий Тихон Задонський.

Текст даного листа є суцільним інтертекстом, оскільки він зітканий із біблійних цитат, які концептуально й прагматично об'єднані глобальною комунікативною метою – висвітлити ставлення Бога до людини і сформувані відповідне ставлення людини до Бога, а також допомогти їй зробити перший крок на шляху Богопізнання. Основну концепцію даного листа можна сформулювати словами Святителя Ніколая Сербського: «Для Бога дороже всего человек, а для человека - Бог. Бог – Любовь, ибо Он преклоняет Небо к земле. И человек есть любовь, ибо воздвигает он землю к Небу» [18, с.6]

Лист, який розглядається у даній статті, розміщений на веб-сайті «*Father Heart Communications*», який був заснований у 2000 році у відповідь на зростаючі потреби веб-сайта «*Father's Love Letter*», який почав працювати на рік раніше. Укладач даного листа, Барри Адамс, пастор церкви Братів Менонітів (*Mennonite Brethren Church in St. Catharines, Ontario*) у минулому журналіст у сфері рекламних оголошень мріяв про розповсюдження й популяризацію Біблійних істин сучасними масмедійними засобами з метою привернути до них серця багатьох людей у всьому світі.

Текст листа, який за композиційною будовою можна класифікувати як вірш у прозі, володіє потужним метафоричним потенціалом, оскільки містить метафоричні порівняння (*As a shepherd carries a lamb, I have carried you close to my heart; My thoughts toward you are countless as the sand on the seashore*), а також концептуальні метафори (*I am the complete expression of love, I am your Father, I am your provider, I am your greatest encourager, I am also the Father who comforts you in all your troubles; you are my offspring, you*

are my treasured possession), які розкривають відверте й щире ставлення Бога до людини. Текст даного листа також володіє потужним аргументативним потенціалом, оскільки пронизаний каузативними зв'язками, які забезпечують структурну й концептуальну цілісність всього тексту, від початку до кінця (*Even the very hairs on your head are numbered **For** you were made in my image; In me you live and move and have your being **For** you are my offspring*). Укладач листа супроводжує текст листа метакомунікативною преамбулою-коментарем, яка готує потенційного адресата до відповідного (бажаного для адресанта) сприйняття тексту листа, запевняючи у щирості, правдивості, сердечності слів, а також у спроможності цих слів змінити життя людини на краще, якщо на то буде її власна ласка: *The words you are about to experience are true. They will change your life, if you let them. For they come from the very heart of God. He loves you, and he is the Father you have been looking for all your life.* Преамбульна фраза *This is His love letter to **you*** виконує функцію інтимізації стосунків між адресантом й адресатом, підкреслюючи, що цей лист адресований конкретній людині.

*You may not know me, **but** I know everything about you (Psalm 139:1)*

I know when you sit down and when you rise up (Psalm 139:2)

I am familiar with all your ways (Psalm 139:3)

Even the very hairs on your head are numbered (Matthew 10:29-31)

***For** you were made in my image (Genesis 1:27)*

In me you live and move and have your being (Acts 17:28)

***For** you are my offspring (Acts 17:28)*

I knew you even before you were conceived (Jeremiah 1:4-5)

I chose you when I planned creation (Ephesians 1:11-12)

*You were not a mistake, **for** all your days are written in my book (Psalm 139:15-16)*

I determined the exact time of your birth and where you would live (Acts 17:26)

You are fearfully and wonderfully made (Psalm 139:14)

I knit you together in your mother's womb (Psalm 139:13)

And brought you forth on the day you were born (Psalm 71:6)

I have been misrepresented by those who don't know me (John 8:41-44)

*I am not distant and angry, **but** am the complete expression of love (1 John 4:16)*

And it is my desire to lavish my love on you (1 John 3:1)

*Simply **because** you are my child and I am your Father (1 John 3:1)*

I offer you more than your earthly father ever could (Matthew 7:11)

***For** I am the perfect father (Matthew 5:48)*

Every good gift that you receive comes from my hand (James 1:17)

***For** I am your provider and I meet all your needs (Matthew 6:31-33)*

My plan for your future has always been filled with hope (Jeremiah 29:11)
Because *I love you with an everlasting love (Jeremiah 31:3)*
My thoughts toward you are countless as the sand on the seashore (Psalms 139:17-18)

And I rejoice over you with singing (Zephaniah 3:17)
I will never stop doing good to you (Jeremiah 32:40)
For *you are my treasured possession (Exodus 19:5)*
I desire to establish you with all my heart and all my soul (Jeremiah 32:41)
And I want to show you great and marvelous things (Jeremiah 33:3)

If you seek me with all your heart, you will find me (Deuteronomy 4:29)
Delight in me and I will give you the desires of your heart (Psalm 37:4)
For *it is I who gave you those desires (Philippians 2:13)*
I am able to do more for you than you could possibly imagine (Ephesians 3:20)
For *I am your greatest encourager (2 Thessalonians 2:16-17)*

I am also the Father who comforts you in all your troubles (2 Corinthians 1:3-4)
When you are brokenhearted, I am close to you (Psalm 34:18)
As a shepherd carries a lamb, I have carried you close to my heart (Isaiah 40:11)
One day I will wipe away every tear from your eyes (Revelation 21:3-4)
And I'll take away all the pain you have suffered on this earth (Revelation 21:3-4)

I am your Father, and I love you even as I love my son, Jesus (John 17:23)
For *in Jesus, my love for you is revealed (John 17:26)*
He is the exact representation of my being (Hebrews 1:3)
He came to demonstrate that I am for you, not against you (Romans 8:31)
And to tell you that I am not counting your sins (2 Corinthians 5:18-19)

*Jesus died **so that** you and I could be reconciled (2 Corinthians 5:18-19)*
His death was the ultimate expression of my love for you (1 John 4:10)
I gave up everything I loved that I might gain your love (Romans 8:31-32)
If you receive the gift of my son Jesus, you receive me (1 John 2:23)
And nothing will ever separate you from my love again (Romans 8:38-39)

Come home and I'll throw the biggest party heaven has ever seen (Luke 15:7)
I have always been Father, and will always be Father (Ephesians 3:14-15)
My question is, Will you be my child? (John 1:12-13)
I am waiting for you (Luke 15:11-32)

*Love, Your Dad,
Almighty God*

Наведений лист є прикладом популярного епістолярного теологічного дискурсу, який володіє такими конститутивними ознаками як аргументативність, каузативність, структурно-композиційна цілісність, загальна комунікативно-прагматична спрямованість, логічна послідовність, зв'язність, метафоричність, дидактичність, а також володіє сукупністю мовленнєвих жанрів: етикетних (*Love, Your Dad, Almighty God*), інформативних (*I have always been Father, and will always be Father*), оцінних (*His death was the ultimate expression of my love for you; And I want to show you great and marvelous things*). Наведений лист є також прикладом гібридного мовленнєвого жанру епістолярного теологічного дискурсу, оскільки він містить низку інтенцій, що реалізуються різноманітними мовленнєвими субжанрами, серед яких можна виділити провідний - одкровення Божественної любові по відношенню до людини. Використання стратегій пояснення, інформування, аргументації і каузативності зумовлює вибір мовленнєвих жанрів, які мають проінформувати людину про ставлення до неї Бога, переконати за допомогою наведення низки аргументів, спонукати до співпраці, сформуванню відповідного ставлення людини до Бога. За комунікативно-прагматичною спрямованістю можна виділити наступні мовленнєві субжанри, які входять до складу гібридного мовленнєвого жанру: освідчення, звернення, заклик, обіцянка, пропозиція, запевнення, декларація, спонування до дії у відповідь. Відтворення мовленнєвих жанрів відбувається за допомогою різноманітних комунікативних й прагматичних типів речень: імперативних (*Come home and I'll throw the biggest party heaven has ever seen; Delight in me and I will give you the desires of your heart*), умовних (*If you seek me with all your heart, you will find me; If you receive the gift of my son Jesus, you receive me*), декларативних (*Every good gift that you receive comes from my hand*), речень-пророчеств (*One day I will wipe away every tear from your eyes; And I'll take away all the pain you have suffered on this earth*), інтерогативного (*Will you be my child*), що також надає тексту листа інтерактивного характеру, залучаючи адресата до відповіді-міркування. Домінування умовних речень пояснюється тим, що від людини Бог очікує певних дій, закликаючи до співпраці (синергії), оскільки без волі людини Бог не може втручатися у її життя й щось змінювати, адже людина володіє даром свободи, який наданий самим Богом. Використання прийому контрадикторного протиставлення і заперечення дозволяє автору листа контрастно показати різницю між тим, що відповідає дійсності і тим, що є хибним і потворним, що у свою чергу допомагає сформуванню адекватних позицій релігійного світогляду людини (*You may not know me, **but** I know everything about you; I have been misrepresented by those who don't know me, I am not distant and angry, **but** am the complete expression of love; He came to demonstrate that I am for you, **not** against you*).

Отже, епістолярій є гібридним мовленнєвим жанром й різновидом популярного теологічного дискурсу, який використовується для популяризації біблійних істин і настанов. Стилiстично і прагматично різномірні елементи епістолярію оформлені за певними структурно-композиційними моделями, що володіють певним комунікативно-прагматичним потенціалом. Гібридний мовленнєвий жанр епістолярію містить низку мовленнєвих субжанрів, які поступово реалізують глобальну комунікативну мету автора в процесі розгортання теологічного епістолярного дискурсу. Духовному листуванню властивий певний комплекс мовних і мовленнєвих засобів та стандартизованих формул, у яких відбився процес становлення й розвитку усної й писемної релігійної комунікації. Епістолярний текст теологічного дискурсу – це унікальний об'єкт дослідження сучасного мовознавства, який містить інформацію про особливості мови цілої мовної спільноти християн, який також є проявом мовної особистості творця листа. Духовні листи є носіями певної інформації теологічного характеру. Незважаючи на те, що епістолярій як лінгвістичний і літературний феномен давно привертає увагу вчених, багато його аспектів ще не розкриті й чекають своїх дослідників, зокрема перспективним для подальшого дослідження є жанрово-стилiстичні особливості різних типів духовного листування з урахуванням індивідуального стилю автора.

Література

1. Щерба, Л. В. Современный русский литературный язык / Л. В. Щерба // Русский яз. в шк. - 1939. - № 4. - С. 212
2. Єфимов, А. І. Стилистика художественной речи / А. И. Єфимов. - М., 1957. - С. 41
3. Бельчиков, Ю. А. Литературный язык / Ю. А. Бельчиков // Русский язык: энциклопедия / под ред. Ф. П. Филина. - М. : Сов. энцикл., 1979. - С. 131
4. Дубинина, А.М.Русско-французский эпистолярый первой половины XIX столетия :фразеология и иноязычные вкрапления: дис. ... канд. филол. наук /А. М. Дубинина. - Брянск, 2005. - 249 с.
5. Лейдерман, Н. Л. К определению сущности категории «жанр» /Н. Л. Лейдерман //Жанр и композиция литературного произведения. - Калининград, 1976. - Вып. 3. - С. 7
6. Кузнецов, В. Г. Функциональные стили современного французского языка / В. М. Кузнецов. - М. : Высш. шк., 1991. - 180с.
7. Чигридова, Н. Ю. Языковое поведение коммуниканта в жанре деловой переписки (На материалы немецкого языка):дис. канд. филол. наук / Н. Ю. Чигридова. - М.,1999. - 270 с.
8. Бахтин, М. М. Постановка проблемы и определения речевых жанров / М. М. Бахтин // Бахтин, М. М. Автор и герой: К философским основаниям гуманитарных наук / М. М. Бахтин. - Спб. : М., 2000. - 270с.
9. Шмелева, Т. В. Модель речевого жанра / Т. В. Шмелева // Жанри речи. - Саратов: Изд. гос. УНЦ «Коледж», 1997. – 190с.
10. Кибрик, А. Е. Современная лингвистика: откуда куда? / А. Е. Кибрик // Вестн. Моск. гос. ун-та. Серия. 9, Филология. - 1995. - №5. - С. 93-99.

11. Рогалева, О. С. Шлюбне оголошення як мовний жанр рекламного дискурсу (комунікативно-прагматичний і когнітивний аспекти): автореф. дис. ...канд. філол. наук / О. С. Рогалева. - Омск, 2005. - 19с.
12. Курьянович, А. В. Комунікативные аспекты слова в епистолярном дискурсе М. И. Цветаевой : дис. ... канд. філол. наук / А. В. Курьянович. - Томськ, 2002. - 280с.
13. Седов, К. Ф. Дискурс и личность: эволюция коммуникативной компетенции /К. Ф. Седов. - М. : Лабиринт, 2004. - 170с.
14. Кабанова, Т. Н. Епистолярный текст частной переписки в аспекте теории речевого общения (на материале рукописных и опубликованных текстов XX столетия): автореф. дис. ... канд. філол. наук / Т. Н. Кабанова. - Челябинск, 2004. - 19с.
15. Сапожникова, Н. В. Філолофско-антропологическая природа епистолярного дискурса: автореф. дис. ... д-р. філол. наук / Н. В. Сапожникова – Екатеринбург, 2005. - 40с.
16. Ковалева, Н. А. Русское личное письмо XIX столетия. Коммуникация. Жанр. Языковая структура: автореф. дис. ...д-р. філол. наук / Н. А. Ковалева. - М., 2002. - 40с.
17. Архимандр. Рафаил Умение умирать или искусство жить/ Арх. Рафаил М.- 2003.- 440с.
18. Православный календарь 2010 год со святителем Николаем Сербским М.: - 2009.- 397с

Джерела ілюстративного матеріалу

Father's Love Letter, Father Heart Communications Copyright 1999-2011, www.Fathersloveletter.com.